

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

7. juni 2021

Kære

Du har den 11. maj 2021 klaget over en artikel på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og afgivet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi:

Journalen

Etikchef, Anja Lundberg Andersen, GD Stab

Underdirektør, Lasse Ring Christensen, GD Stab,

Seniorkonsulent, Mikkel Vincentz Pedersen, LSR

Udlandschef, Niels Kvale, DR NAD

Ledende indholdschef, Kirsten Marie Svendsen, DR NAD

Chefkonsulent, Marianne Juul, DR NAD

Direktør, Sandy French, DR NAD.

Gennemgang af sagen

(herefter benævnt Klager) henvender sig første gang i nærværende sag til DR gennem lytternes og seernes redaktør (LSR) den 11. maj 2021. Klager mener, at DR dækker den aktuelle konflikt mellem Israel og den palæstinensiske befolkning på en partisk måde, som afspejler sig i sprogbrug og manglende historisk oplysning.

DR mangler således at oplyse, ifølge Klager, at konflikten om visse boliger i Sheikh Jarrah-kvarteret i Østjerusalem, bygger på en afgørelse fra den israelske højesteret, som har taget stilling til ejendomsretten over de omtalte boliger. Det oplyses fejlagtigt, at palæstinenserne menneskerettigheder krænktes, føjer Klager til.

Klager modtog i første omgang et generelt svar fra udlandschef i DR NAD Niels Kvale herefter benævnt NK) på et generelt spørgsmål.

Klager henvender sig igen til LSR den 25. maj 2021 og efterspørger et svar på, hvad der er sket med sagen – om den bliver behandlet som en ankesag.

LSR gør Klager opmærksom på, at den hidtidige dialog mellem Klager og Niels Kvale har været for generel til, at svarene kan behandles i en ankesag. LSR påpeger over for Klager, at en ankesag kræver, Klager præciserer, hvilke konkrete indslag eller artikler, Klager sigter til. Det er således ikke muligt fra LSR's side at behandle en generel påstand om partiskhed og forsømmelse i forhold til DR's etiske retningslinjer.

Klager vender den 25. maj tilbage med henvisning til en fakta-artikel fra dr.dk. Den er publiceret den 9. maj og har overskrift og underoverskrift: *"Seks spørgsmål og svar: Derfor slås israelere og palæstinensere i det østlige Jerusalem. I weekenden er spændingen i den østlige del af Jerusalem eskaleret i voldelige sammenstød mellem demonstranter og politi."*

Klager kritiserer for det første en formulering under punkt to i artiklen: *"Derfor har en gruppe jødiske bosættere, der mener, at staten Israel har krav på hele Jerusalem - trods manglende international anerkendelse - rejst krav om, at de nuværende beboere skal smides ud."*

Ifølge Klager er det et forkert og subjektivt udsagn at sige, at *"beboere skal smides ud."* Her henviser Klager til, at der er tale om konsekvensen af en beslutning foretaget af den israelske højesteret. Klager uddyber i senere mails dette synspunkt med en kildehenvisning.

"In 2021, Israel's Supreme Court had been expected to deliver a ruling on 10 May 2021 on whether to uphold the eviction of Palestinian families from the Sheikh Jarrah neighbourhood that had been permitted by a lower court. The order covers 13 families, 58 people including 17 children. Six families were to be evicted by 2 May (subject to Supreme Court ruling) and a further seven families by 1 August.[37] On 9 May 2021,

the Israeli Supreme Court delayed the expected decision on evictions for 30 days, after an intervention from Attorney General of Israel Avichai Mandelblit.[43]"

Ovenstående dokumentation fra Klager stammer fra Wikipedia. Det bemærkes, at kilden taler om en lavere rets beslutning, som skal prøves hos den israelske højesteret, men at højesterets afgørelse er udskudt.

Desuden påpeger Klager som forhold nummer to, at en rettelse i bunden af fakta-artiklen på dr.dk er forkert. Rettelsen lyder: *"Det fremgik af en tidligere version af artiklen, at Jerusalem er Israels hovedstad. Det er ikke korrekt. Israels betegnelse af byen som hovedstad er ikke internationalt anerkendt. Af den grund har mange lande, heriblandt Danmark, placeret deres ambassader i byen Tel Aviv."*

Klager skriver: *"Der er ikke juridisk krav om at Israels hovedstad skal anerkendes af hele det internationale samfund, dvs. andrkenedes "de jure", for at være juridisk, en de facto retstilling blev og var etableret eo ipso Knessets juridiske beslutning om at gøre Jerusalem til Israels hovedstad, hvilket den 6. Dec-2017 blev anerkendt af USA, og som flyttede den amerikanske ambassade fra Tel Aviv til Jerusalem."*

Derfor er DR teksten om Jerusalems status en misvisende rettelse.

Teksten er udtryk for (en antisemitisk og) en anti-zionistisk holdning uden fagligt belæg, og udtryk for vedkommende journalists personlig holdning eller personlig smag, som er i strid med de presseetiske retningslinjer."

LSR gør over for Klager opmærksom på, at der er tale om en helt ny klage i forhold til udgangspunktet. Derfor henviser LSR sagen til udlandschef NK for en fornyet besvarelse. Den kommer 26. maj 2021.

Her skriver NK til Klager:

Vedr. brugen af "smide ud". Jeg er enig med dig i, at der findes adskillige bedre formuleringer for en situationen, hvor beboerne af en ejendom sættes på gaden af en given myndighed. Dog synes jeg, at den konkrete artikel holder sig inden for skiven. Som det fremgår af konteksten (nedenfor) indledes passagen med en formulering om "udsættelser og overdragelser". Dernæst afsluttes passagen med en formulering om, at der er stillet et krav fra en anden part om, at de skal smides ud. Jeg ser ingen bias i formuleringen og mener også der er dækning for den i forhold til sproglige definitioner (<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=udsmidning>). Jeg medgiver dog, at det havde været mere præcist at genbruge de indledende formuleringer om udsættelse og overdragelse, eller evt fundet på andre mindre dramatiserende formuleringer.

"Urolighederne sker, efter at mere end 70 palæstinensere i Sheikh Jarrah-distriktet i det østlige Jerusalem er blevet truet med udsættelser fra deres hjem, fordi deres huse skal overdrages til jødiske bosættere.

Det østlige Jerusalem er ligesom Vestbredden og Gaza ikke en international anerkendt del af Israel, men betragtes af FN som værende under israelsk besættelse. Alligevel har

en israelsk domstol beordret familierne, hvoraf mange ifølge Times of Israel har boet der i flere generationer, til at fraflytte deres hjem.

Det land, bygningerne ligger på, har nemlig tidligere været ejet af en religiøs, jødisk forening, og ifølge en israelsk lov fra 1970 er det tilladt for israelere at kræve at få jord i det østlige Jerusalem igen, hvis de har ejet det, før området kom på jordanske hænder i 1948.

Derfor har en gruppe jødiske bosættere, der mener, at staten Israel har krav på hele Jerusalem - trods manglende international anerkendelse - rejst krav om, at de nuværende beboere skal smides ud."

2) Vedr: "...Jerusalem er Israels hovedstad. Det er ikke korrekt. ..."
 Artiklen er – som du påpeger – ledsaget af en rettende tekst om Jerusalem, der lyder. Rettelse: Det fremgik af en tidligere version af artiklen, at Jerusalem er Israels hovedstad. Det er ikke korrekt. Israels betegnelse af byen som hovedstad er ikke internationalt anerkendt. Af den grund har mange lande, heriblandt Danmark, placeret deres ambassader i byen Tel Aviv.

Jeg finder den tekst for ganske præcis, og den beskriver virkeligheden. Israel anser Jerusalem for at være hovedstad, det gøre store dele af det internationale samfund ikke.

Vi har ingen holdning til om det er rigtigt eller forkert, vi beskriver fakta, for det er vores fornemme pligt.

3) Afsluttende bemærkning:
 Jeg forholder mig med glæde til dine, og andres, bemærkninger og korrektioner til vores journalistik. Ofte er der nyttigt input, der hjælper os, når vi begår fejl. Og fejl begår vi. Ikke på grund af partiskhed, men fordi journalistik er svært. Særligt journalistik om Mellemøsten.

Men hvis jeg skal forholde mig til henvendelser forventer jeg en sober og ordentlig tone, og derfor vil jeg gerne frabede mig enhver form for underlødige beskyldning om antisemitisme.

Man skal ikke relativere med det 20. århundredes største forbrydelse, og du er velkommen til at synes jeg er en idiot eller at vores journalistik er dårlig, men vær venlig, at undlade at beskyld mig, eller mine medarbejdere, for antisemitisme, hvis du ønsker en dialog."

Klager vender herefter tilbage til LSR. Klager er ikke tilfreds med svaret og ønsker at anke det.

Nedenfor er gengivet Klagers motivation for anken:

Ad 1) Jeg anerkender at NK har argumenteret for brugen af "smide ud"; og damtidig fastholder jeg at DR i denne sammenhænge skaber et tendentiøst billede af en uretmæssig adfærd ift. de jødiske bosættere m.fl.

Dette er ikke retvisende, når der med Israels Højesteret har foregået en retslig proces og som i en kendelse/dom har givet "en fair trail" på spørgsmålet ift. adkomsten til boligerne, hvilket faldt ud til ugunst for de palæstinensiske lejere/beboere, der således ikke havde nogen juridisk ret til lejlighederne i Øst-Jerusalem.

Opretholdelse af en domstols-processen er suverænt et israelsk anliggende og brugen af "smide ud" giver et dubiøst og misvisende indtryk af Israels overholdelse af hjemmels- og legitimitets-kravet, hvilket er et krav man kan stille til alle ordentlige demokratiske stater, men som DR ubegrundet sætter spørgsmål ved uden rimelig dokumentation, jf. min fremsende dokumentation Wikipedia English version domsteksten mv.

"Smide ud" er således i strid med de presseetiske retningslinjer for ordentlig journalistik.

Ad 2) "Jerusalem er Israels hovedstad. Det er ikke korrekt. ..."

NV blander journalistik, jura og politik sammen.

Påstanden om international anerkendelse er faktisk urigtig og dermed misvisende.

Påstanden om "ikke korrekt" er en urigtig rettelse med en falsk præmis.

Ad 3) Anti-semistisk var angivet i parentes (...)

Jeg fastholder at når man bestrider Jerusalems juridiske status, der er en suveræn beslutning truffet ved lov i Knesset, der ikke kræver international anerkendelse, så kan det være udtryk for anti-zionisme.

Jeg har ikke klnkret nedlagt en påstand om at NK er anti-zionist.

Teksten af (navn udeladt) giver dog samlet set et presseetisk forvrænget billede af situationen vedr Øst-Jerusalem og konflikte i Gaza og dermed et sættes Israels legitimitets i et uberettiget kritisabelt lys, når læseren læser teksten for pålydende og ikke har speciel baggrundsviden.

Efter Simon Wiesenthal Center praksis kan sådanne holdninger også i nogen tilfælde betegnes som anti-simitiske.

Jeg har ikke fremført den påstand imod NK eller imod (navn udeladt).

Procedure

I henhold til DR's etiske retningslinjer har DR fire uger til at besvare klager, men DR tilstræber, at det sker væsentligt før. Klagen har haft et specielt forløb. Klager har haft en opfattelse af, at hans replik til udlandschef NK automatisk medførte en anke til LSR, hvilket ikke var tilfældet. En drøftelse af klagen førte i realiteten til en ny klage fra Klager, som derfor er blevet behandlet. Alt ligger dog inden for fristen på fire uger. Klager har i anden omgang spurgt specifikt og fået et specifikt svar fra NK, hvilket er i overensstemmelse med retningslinjerne. NK har dog hverken ved første eller andet svar givet klagevejledning. Det fremgår af DR's etiske retningslinjer, at et klagesvar skal være forsynet med en sådan.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klagen består i realiteten af to punkter. Dels en klage over vendingen i selve teksten i artiklen om at "smide ud". Dels et punkt om rettelsen til artiklen. Her er Klagers påstand, at DR ikke kan skrive, at det ikke er korrekt, at Jerusalem er Israels hovedstad.

Jeg vil i det følgende betegne de to punkter som ad 1 og ad 2.

Ad 1.

Punktet vedrører et punkt i fakta-artiklen med mellemrubrikken: Hvad har udløst uroen? I artiklen står der:

"Urolighederne sker, efter at mere end 70 palæstinensere i Sheikh Jarrah-distriktet i det østlige Jerusalem er blevet truet med udsættelser fra deres hjem, fordi deres huse skal overdrages til jødiske bosættere.

Det østlige Jerusalem er ligesom Vestbredden og Gaza ikke en internationalt anerkendt del af Israel, men betragtes af FN som værende under israelsk besættelse. Alligevel har en israelsk domstol beordret familierne, hvoraf mange ifølge Times of Israel har boet der i flere generationer, til at fraflytte deres hjem.

Det land, bygningerne ligger på, har nemlig tidligere været ejet af en religiøs, jødisk forening, og ifølge en israelsk lov fra 1970 er det tilladt for israelere at kræve at få jord i det østlige Jerusalem igen, hvis de har ejet det, før området kom på jordanske hænder i 1948.

Derfor har en gruppe jødiske bosættere, der mener, at staten Israel har krav på hele Jerusalem - trods manglende international anerkendelse - rejst krav om, at de nuværende beboere skal smides ud.

NK svarer Klager, at formuleringen kunne være mere heldig, og at DR har anvendt andre udtryk i samme tekstafsnit, men at den er "inden for skiven" og dermed ikke en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer. NK henviser til ordnet.dk.

Ordnnet.dk angiver synonymer til "smide ud" som "sende bort", "evakuere", "hjemsende", "afskedige", "fjerne", "smide ud", "bortjage", "rømme", "rydde", "bortlede", "ekspedere", "transportere", "vise bort/væk, bortvise", "give løbepas", "smide væk".

Afsnittet redegør for, at en israelsk domstolsafgørelse giver jødiske bosættere ret til bestemte områder under visse kriterier – hvilket i dette tilfælde drejer sig om palæstinensere, som bor i Sheikh Jarrah-distriktet i Østjerusalem. Samtidig, fremgår det af artiklen, anerkender store dele af det internationale samfund, herunder FN, ikke den israelske retsafgørelse, da man ikke anerkender Israels ret til Østjerusalem, men betragter det som besat område. Det er en balanceret fremstilling af to modsatrettede opfattelser.

Klager hævder i sin ankeskrivelse, at DR underkender Israels legitimitet som demokratisk stat herunder retssystemet med sin beskrivelse af forholdene omkring den aktuelle sag. Det er dog ikke DR, men store dele af det internationale samfund, som ikke anerkender den israelske dom.

Jeg deler NK's opfattelse af, at der er andre ord og vendinger, som mindre dramatisk kunne have været benyttet end "smide ud". Navnlig i en sag af så stor følsomhed, som det israelsk-palæstinensiske spørgsmål er jeg enig med NK i, at man bør søge den yderste akkuratesse i DR's sprogbrug. Dermed befrier DR sig for en mistanke om, at sproget kan være en markør for skjulte politiske standpunkter. Dog er der ikke her tale om en forseelse af en sådan karakter, som Klager gør gældende, at det strider mod DR's etiske retningslinjer.

Man kan godt argumentere for, at "smide ud" er et synonym for at "sætte nogen ud", "fjerne" eller "sende bort" jf. opslag på ordnet.dk.

Det er ubegrundet at hævde, som Klager skriver, at DR med brugen af denne vending skulle skabe et tendentiøst billede af en uretmæssig adfærd ift. de jødiske bosættere m.fl.

Derimod ville det være tendentiøst, hvis DR ensidigt lagde vægt på, hvad israelske domstole vedtog i forhold til et så omstridt spørgsmål, hvor FN står på den anden side sammen med en lang række stater. Begge kendsgerninger kan godt eksistere side om side. På den ene side et demokratisk retssystem i Israel, men på den anden side et internationalt samfund, hvor såvel FN som enkeltstater ikke anerkender de selvsamme retsafgørelser som gyldige, fordi området betragtes som besat. Dermed benægtes ikke, at en israelsk retsinstans har hjemmel til at tvinge palæstinenserne væk fra Sheikh Jarrah, men FN betragter domstolsbeslutningen som en overtrædelse af international lov. Ifølge FN's opfattelse, kan en besættelsesmagt (staten Israel) ikke udstrække sine egne loves gyldighed til de (efter FN's opfattelse) besatte områder.¹

Det var også, hvad FN på et tidligt tidspunkt af konflikten gjorde gældende.

Klager får derfor ikke medhold på dette punkt.

---

¹ <https://news.un.org/en/story/2021/05/1091492>

Ad 2)

Klager finder det kritisabelt og tendentiøst, at DR skriver, at det ikke er korrekt, at Jerusalem er Israels hovedstad. Klager peger på, at det er det israelske parlament, Knesset, der ved flertal har besluttet at betragte Jerusalem som Israels hovedstad. Dette kræver ikke juridisk international godkendelse, påpeger Klager. Endvidere gør han gældende, at USA den 6. 12. 2017 anerkendte Jerusalem som Israels hovedstad. Det er imidlertid også et faktum, som det påpeges af NK, at FN (gennem sikkerhedsrådet) har afvist Knessets beslutning som i strid med international lov. Jeg er enig med Klager i, at formuleringen i rettelsen er uheldig og kan misforstås, sådan som den står skrevet nu. Her skriver DR: "Det fremgik af en tidligere version af artiklen, at Jerusalem er Israels hovedstad. Det er ikke korrekt."

NK formulerer i sit svar til klager et mere præcist og dækkende sætning som rettelse idet han skriver:

"Israel anser Jerusalem for at være hovedstad, det gøre store dele af det internationale samfund ikke."

Sætningen kommer uden om ordet "korrekt".

Fejlen er væsentlig og af betydning, da det er kernen i den væbnede kamp, som atter er brudt ud, mellem Israel og dele af det palæstinensiske styre, Hamas. Det er en fakta-artikel, som skal give læserne en korrekt forståelse af fakta bag konflikten. Derfor er det helt afgørende, at DR er præcis og akkurat i beskrivelsen. Jeg vil opfordre DR til at benytte NK's egen formulering til en rettelse af rettelsen, da den rummer både den israelske opfattelse af Jerusalem samt FN's opfattelse.

Imidlertid er jeg ikke enig i Klager opfattelse af, at rettelsen eller artiklen i sin helhed er udtryk for antisemitisme og en anti-zionistisk holdning, som skulle være et udtryk for den pågældende journalists personlige holdning. Det har Klager ikke noget belæg for at sige. Deri er jeg enig med den tilkendegivelse, som NK har svaret Klager vedrørende dette punkt.

Konklusion og sammenfatning

En læser har Klaget over DR's dækning af den seneste konflikt mellem Israel og palæstinensere om beslutningen om, at israelere skal overtage boliger i kvarteret Sheikh Jarrah i Østjerusalem, som i mange år har været beboet af palæstinensere.

Klager har specifikt kritiseret en baggrundsartikel om konflikten publiceret på dr.dk den 9. maj 2021 med overskriften: *"Seks spørgsmål og svar: Derfor slås israelere og palæstinensere i det østlige Jerusalem."*

Klagers første punkt er, at DR optræder partisk og underkender staten Israel som en demokratisk magt med et demokratisk retssystem ved at bruge vendingen "smides ud" om de palæstinensiske beboere i Sheikh Jarrah.

Klager får ikke medhold på dette punkt. DR skal – som man har gjort – balanceret skildre, at en israelsk domstol efter israelsk lov har tilkendt israelske grupper palæstinenserne boliger i Sheikh Jarrah, hvorfor de skal "smides ud". Samtidig skal DR skildre - som det er sket – at FN fordømmer denne israelske domstolsafgørelse som i

strid med international lov. DR skal ikke tage stilling, men begge dele er relevant for beskrivelse af konflikten.

Dog har udlandschef Niels Kvale erkendt, at vendingen "smides ud" er uheldig, og burde have været erstattet af et mere neutralt ord. Det er jeg enig i, og man kunne have fundet et mindre dramatisk ordvalg, men der er ikke tale om en fejl, der er en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer. DR bruger i afsnittet andre mere neutrale ord, som at palæstinenserne er beordret til at fraflytte deres hjem. Desuden kan "smides ud" ifølge dansk retskrivning godt opfattes som et synonym for at fjerne eller sætte ud. Klager får ikke medhold i dette punkt.

Klager har også klaget over en rettelse til artiklen, hvor der står: *"Det fremgik af en tidligere version af artiklen, at Jerusalem er Israels hovedstad. Det er ikke korrekt. Israels betegnelse af byen som hovedstad er ikke internationalt anerkendt. Af den grund har mange lande, heriblandt Danmark, placeret deres ambassader i byen Tel Aviv."*

Da DR skal optræde neutralt og uden stillingtagen til nogen af partnerne i konflikten er rettelsen uheldig. Israel har gennem sin parlamentariske forsamling Knesset vedtaget, at Jerusalem er landets hovedstad. Men beslutningen er ikke anerkendt bredt internationalt. FN's Sikkerhedsråd betragter det som en overtrædelse af international lov. Også palæstinenserne ser Jerusalem som deres hovedstad.

Udlandschef NK formulerer det korrekt i sit svar til Klager. NK skriver: *"Israel anser Jerusalem for at være hovedstad, det gøre store dele af det internationale samfund ikke."*

Jeg vil opfordre DR til at ændre rettelsen, så ordet "korrekt" udgår, og NKs sætning indgår i stedet. Dermed fjernes tvivl fra teksten om, hvorvidt DR anser Israel for at være en legitim demokratisk stat.

Klager får medhold på dette punkt. Derimod mener Klager, at rettelsen er udtryk for journalistens partiskhed og antisemitisme og anti-zionisme. Det er der intet belæg for og må afvises, hvilket også er sket fra udlandschef Niels Kvale.

Klager får samlet set delvist medhold.

Jesper Termansen, 7. juni 2021